

१.२ विश्वको भूगोल : महादेश, महासागर, ध्रुव, अक्षांश, देशान्तर, अन्तराष्ट्रिय तिथि रेखा, समय , दूरी, पर्वतश्रृंखला, मरुभूमि, भूकम्प, ज्वालामुखी, नदी, हिमनदी, ताल , हिमताल, जलवायु, व्यापारिक वायु, मनसुन आदि

भूगोल : पृथ्वीको अध्ययन गर्ने शास्त्रलाई भूगोल भनिन्छ । भूगोलको पिता भनेर इरेटोस्थेनिजलाई मानिन्छ । इरेटोस्थेनिजले पहिलो पटक geography शब्द प्रयोग गर्नुको साथै पृथ्वीको परिधी पत्ता लगाएका थिए ।

भूगोलका प्रकार : १. भौतिक भूगोल : सौर्यमण्डलको उत्पत्ति, सूर्य , ग्रहहरु , उपग्रहहरु , वायुमण्डल, हावापानी , महासागर आदीको अध्ययन गरिन्छ ।

२. मानव भूगोल : मानव समाजमा पाइने समानता वा भिन्नता, मानिसको बसोबास गर्ने ठाउँ, बसोबासको प्रकृति, जनसंख्या, बसाइँसराइ आदिको बारेमा अध्ययन गर्ने भूगोललाई मानव भूगोल भनिन्छ । मानव भूगोलका पिता भनेर फ्रेडरीक रेटजेल लाइ भनिन्छ ।

महादेशहरु

पृथ्वीमा रहेको जमिनको ठूलो भागलाई महादेश भनिन्छ । महादेशले पृथ्वीको कूल भू-भागको २९ प्रतिशत भू-भाग ओगटेको छ । पृथ्वीमा निम्न ७ महादेश रहेका छन् :

१. एसिया महादेश :

- एसिया महादेश क्षेत्रफल र जनसंख्याका दृष्टिकोणले विश्वको सबैभन्दा ठूलो महादेश हो ,
- यसको जम्मा क्षेत्रफल ४,३९,९९,००० वर्ग कि.मि. रहेको छ ,
- यसको अधिकांश भू-भाग उत्तरी गोलार्द्धमा रहेको छ,
- यो महादेशको उत्तर-दक्षिण चौडाइ सरदर ८६०० किलोमिटर छ भने पूर्व-पश्चिम लम्बाई ९६०० कि.मि. रहेको छ ,
- एसिया महादेशको पूर्वमा प्रशान्त महासागर, पश्चिममा युरोप महादेश , उत्तरमा सुमेरु महासागर र दक्षिणमा हिन्द महासागर पर्दछ ,
- एसिया र उत्तर अमेरिकालाई छुट्याउने सागर बेरिङ सागर हो ,
- विश्वको करिब ५४ प्रतिशत जनसंख्या रहेको यो महादेश २९.७ प्रतिशत भू-भाग ओगटेको छ ,
- एसियाको घाँसे मैदानलाई स्टेप्स भनिन्छ ,
- विश्वमा सबैभन्दा बढी जाडो हुने ठाउँ भर्खोयान्स्क , रुषमा रहेको छ ,
- विश्वको सबैभन्दा अग्लो ठाउँमा रहेको ताल तिलिचो ताल , मनाङ , नेपालमा पर्छ , उचाई ४९९९ मि.,
- विश्वको सबैभन्दा गहिरो ताल बैकाल ताल हो , गहिराई ९६४२ मि.,
- एसिया र युरोप दुवै महादेशमा फैलिएको देशहरु रुष र टर्की हो,
- एसिया र युरोप महादेशलाई युराल पर्वतले जोडेको छ,
- विश्वको सबैभन्दा अग्लो स्थानको र फराकिलो पठार तिब्बतको पामिर पठार हो ,
- लगभग ५००० मि. को उचाईमा रहेको पामिर पठारलाई संसारको छानो को नामले पनि चिनिन्छ ,
- विश्वको सबैभन्दा गहिरो गल्छी म्याग्दी जिल्लाको दाना भन्ने ठाउँमा कालीगण्डकी नदीले बनाएको गल्छी हो, गहिराई ६९६७ मिटर,

- विश्वको सबैभन्दा होचो उपत्यका अरुण उपत्यका , नेपाल मा पर्छ , समुद्री सतहबाट ४५० मिटर उचाईमा,
- विश्वको सबैभन्दा बढी जनसंख्या भएको देश चीन हो ,
- एसियामा सबैभन्दा बढी भाषा बोलिने देश भारत हो ,
- भाषाको चिडियाखाना भनेर भारतलाई चिनिन्छ ,
- विश्वको सबैभन्दा होचो भाग समुद्र सतह भन्दा ३९५ मि.तल मृतसागर, इजरायल यसै महादेशमा पर्छ ,
- विश्वमा सबैभन्दा बढी वर्षा हुने ठाउँ चेरापुञ्जी, भारतमा पर्छ, वार्षिक सरदर ११,४०५ मि.मि. सम्म वर्षा हुने,
- एसिया र अफ्रिका महादेशको बीचमा रहेको सागर लालसागर हो ,
- एसियाको सबैभन्दा लामो हिमनदी सियाचेन हो ,
- एसियाको सबैभन्दा लामो नदी यान्जे नदी , चीनमा पर्छ , यसको लम्बाई ६३०० कि.मि. रहेको छ,
- विश्वको सबैभन्दा ठुलो ताल क्यास्पियन ताल हो जुन इरान र रुषको बीचमा पर्छ,
- यो महादेशको सबैभन्दा ठुलो देश चीन हो , र सबैभन्दा सानो देश माल्दिभ्स,
- श्रीलंका लाई हिन्द महासागरको मोति भनेर चिनिन्छ ,
- भियतनामलाई पहिले चम्पा नामले चिनिन्छ ,
- विश्वकै सर्वोच्च शिखर सगरमाथा नेपालमा अवस्थित छ । यसको उचाइ ८,८४८ मि. वा २९०२८ फिट रहेको छ ,
- १२ वटा समुद्र भएको विश्वको एउटै देश रुष हो,
- एसियालाई होम अफ म्यान पनि भनिन्छ,
- यसलाई विषमताको महादेश का उपनामले पनि चिनिन्छ ,
- यस महादेशमा सबैभन्दा चिया उत्पादन गर्ने देश भारत हो ,
- हजारौं हात्तीको देश भनेर लाओसलाई चिनिन्छ भने सेतो हात्तीको देश भनेर थाइल्याण्डलाई चिनिन्छ,
- विश्वमा सबैभन्दा बढी टापु भएको देश इण्डोनेशिया हो,
- विश्वकै सबैभन्दा बढी बालुवा बोक्ने नदी ट्वाङ्गो हो,

२. अफ्रिका :

- यो महादेश विश्वको दोश्रो ठूलो महादेश हो ,
- यो महादेशलाई भू-मध्य रेखाले भण्डै विचमा काटेकाले यो महादेश उत्तरी र दक्षिणी गोलार्द्धमा फैलिएको छ,
- यो महादेशको उत्तर-दक्षिण लम्बाई ८००० कि.मि. रहेको छ भने पूर्व-पश्चिम चौडाइ ७४४० कि.मि. रहेको छ ,
- यो महादेशको बारेमा जानकारी गराउने पहिलो व्यक्ति डेभिड लिभिड स्टोन हुन् , सन् १८५६ मा,
- यसको क्षेत्रफल २,९७,८५,००० वर्ग कि.मि रहेको छ ,
- यस महादेशको घाँसे मैदानलाई भेल्ड भनिन्छ ,
- यसको सबैभन्दा लामो हिमनदी किलिमञ्जरो हो,
- विश्वमा सबैभन्दा बढी भाषिक विविधता भएको महादेश अफ्रिका हो,

- अफ्रिका महादेशको पूर्वमा लालसागर, पश्चिममा आन्ध्र महासागर , उत्तरमा भूमध्यसागर पर्दछ भने दक्षिणमा कुमेरु महासागर पर्छ,
- सबै युगको प्राचीनतम एवम् नवीनतम संस्कृतिहरु पाइने एकमात्र महादेश अफ्रिका हो ,
- विश्वको सबैभन्दा ठुलो मरुभूमि सहारा मरुभूमि यसै महादेशमा पर्दछ , ११ वटा देशमा फैलिएको,
- यस महादेशको सबैभन्दा अग्लो शिखर किलिमञ्जरो (५,८९५ मि.) यसै महादेशमा पर्दछ ,
- भौगोलिक आधारमा अफ्रिका महादेशलाई उच्च समस्थलीको महादेश भनेर चिनिन्छ ,
- अफ्रिका महादेशको सबैभन्दा ठुलो देश अल्जेरिया हो भने सानो देश सेसेल्स हो ,
- विश्वको सबैभन्दा लामो नदी नाइल(६६९० कि.मि.) यसै महादेशमा पर्छ ,
- नाइल नदीको उदगम स्थल भिक्टोरिया ताल हो भने यो भू-मध्य सगरमा गएर मिल्छ ,
- सबैभन्दा ठुलो ताल भिक्टोरिया ताल हो, यसको क्षेत्रफल ६९,००० वर्ग कि.मि. रहेको छ,
- यसालाई अँध्यारो महादेशको उपनामले समेत चिनिन्छ,
- यस महादेशको सबैभन्दा लामो पर्वश्रृंखला एटलास हो ,
- यस महादेशको उष्ण सदावहार जंगललाई रेन फोरेष्ट हो,
- यस महादेशको सबैभन्दा होचो भू-भाग लेक असाल हो, १५५ मि. गहिरो,
- विश्वको सबैभन्दा ठूलो हिरा खानी किम्बरखान यसै महादेशमा पर्छ,
- यो महादेशलाई विविधताको महादेश भनेर समेत चिनिन्छ,
- भुमध्य रेखालाई दुई पटक काटने नदी कंगो हो,

३. उत्तर अमेरिका महादेश :

- यस महादेशको क्षेत्रफल २,४३,२०,००० वर्ग कि.मि. रहेको छ ,
- यो तेस्रो ठुलो महादेश हो ,
- यसको उत्तर-दक्षिण सरदर लम्बाई ७२०० कि.मि. रहेको छ,
- यसको पूर्व-पश्चिम चौडाइ ४८०० कि.मि. रहेको छ ,
- उत्तर अमेरिका महादेशको पूर्वमा आन्ध्र महासागर , पश्चिममा प्रशान्त महासागर , उत्तरमा सुमेरु महासागर पर्दछ भने दक्षिणमा पानामा नहर पर्छ ,
- उत्तर अमेरिका महादेशलाई क्रिस्टोफर कोलम्बसले सन् १४९२ मा पत्ता लगाएका हुन् ,
- नयाँ संसार भनी चिनिने महादेश उत्तर अमेरिका हो ,
- यस महादेशका सबैभन्दा ठुलो देश क्यानाडा (९९,८४,६७० वर्ग कि.मि.) हो भने सानो देश सेन्ट किट्स एन्ड नेभिस हो ,
- उत्तर अमेरिका महादेशको नाम अमेरिगो विस्पुक्की नामक साहसी यात्रीको नामबाट राखिएको हो ,
- यस महादेशको सबैभन्दा अग्लो चुचुरो मेकिन्ले (६१९४ मि.) हो ,
- यस महादेशको सबैभन्दा होचो भू-भाग अमेरिकाको डेथ्याली हो, समुद्री सतहबाट २८२ मिटर गहिरो,

- विश्वकै सबैभन्दा ताजा पानीको ताल सुपेरियर ताल उत्तर अमेरिकामा नै पर्छ, (अमेरिका र क्यानाडा दुवै देशमा), यसको क्षेत्रफल ८२,२०० वर्ग कि.मि. छ,
- विश्वमा सबैभन्दा लामो समुद्री किनारा भएको देश क्यानाडा हो,
- उत्तर अमेरिकाको सबैभन्दा लामो हिमनदी हवार्ड हो, २४ माइल लामो,
- यस महादेशको सबैभन्दा लामो नदी मिसिसिपी मिसौरी हो,
- यस महादेशको घाँसे मैदानलाई प्रेयरी भनिन्छ,
- यस महादेशका ५ वटा तालहरु सुपेरियर, मिचिगन, ह्युरोन, इरी र ओन्टेरियो को समूहलाई महान ताल भनिन्छ,
- उत्तर अमेरिकालाई पश्चिम गोलार्द्धको महादेश को नाम समेतले चिनिन्छ,
- यस महादेशले विश्वको १६.९ प्रतिशत भूक्षेत्रफल ओगटेको छ,
- विश्वको सबैभन्दा ठूलो नेशनल पार्क क्यानाडाको उड बफेलो नेशनल पार्क यसै महादेशमा पर्छ,

४. दक्षिण अमेरिका :

- यस महादेशको थोरै भाग उत्तरी गोलार्द्धमा र धेरै भाग दक्षिण गोलार्द्धमा फैलिएको छ,
- यो महादेशको उत्तरदक्षिण लम्बाई ७४४२ कि.मि. र पूर्व पश्चिम चौडाइ ५२२१ कि.मि. छ,
- विश्वको चौथो ठूलो यो महादेशको क्षेत्रफल १,७७,९८,५०० वर्ग कि.मि. रहेको छ,
- यस महादेशले विश्वको भू-क्षेत्रको ११.९ प्रतिशत भाग ओगटेको छ,
- यो महादेशमा सबैभन्दा अग्लो स्थानमा रहेको ताल टिटिकाका (३८११ मि.) उचाई मा अवस्थित रहेको छ,
- उत्तर र दक्षिण अमेरिकालाई पनामा नहरले छुट्याएको छ,
- दक्षिण अमेरिकाको अर्जेन्टिनामा फैलिएको घाँसे मैदानलाई पेम्पाज भनिन्छ,
- बोलिभियाको राजधानी लापाज विश्वमा नै सबैभन्दा उचाइमा रहेको राजधानी हो ।
- बोलिभिया र पाराग्वे यस महादेशका भूपरिवेष्ठित देश हुन्,
- दक्षिण अमेरिकाको अमेजन नदी विश्वको सबैभन्दा ठूलो नदी हो,
- दक्षिण अमेरिकाको सबैभन्दा लामो हिमनदी पेरिटो मोरिनो हो,
- विश्वकै सबैभन्दा अग्लो एन्जेल झर्ना दक्षिण अमेरिकाको भेनेजुएला मा पर्छ, (९७९ मिटर),
- दक्षिण अमेरिकाको सबैभन्दा उच्च शिखर माउन्ट एकाङ्कागुवा (६९६२ मि.) , अर्जेन्टिनामा पर्छ,
- यस महादेशको सबैभन्दा ठुलो देश ब्राजिल हो भने सबैभन्दा सानो देश ट्रिनिडाड एण्ड टोबागो हो ,
- विश्वकै सबैभन्दा दक्षिणमा पर्ने शहर पुन्टा एरिनास (चिली) यसै महादेशमा पर्छ,
- यस महादेशको सबैभन्दा ठुलो ताल माराकाइवा हो,
- दक्षिण अमेरिका र अन्टार्क्टिका महादेशलाई डेक नहरले जोडेको छ,
- दक्षिण अमेरिकाको सबैभन्दा ठूलो मरुभूमि पाटोगोनियन मरुभूमि हो ,
- यस महादेशको सबैभन्दा बढी विषम हावापानीको देश अर्जेन्टिना हो,
- जलस्रोतमा विश्वको सबैभन्दा धनी देश ब्राजिल हो,
- विश्वमा सबैभन्दा बढी कफी उत्पादन गर्ने देश ब्राजिल हो

- विश्वकै सबैभन्दा लामो एन्डिज पर्वतमाला दक्षिण अमेरिकामा पर्छ, १५,००० माईल लामो छ,
- एन्डिज पर्वतमाला कोलम्बियादेखि चिलीसम्म फैलिएर रहेको छ ,

५. अन्टार्कटिका

- अन्टार्कटिका महादेशको क्षेत्रफल १,३०,००,००० वर्ग कि.मि. रहेको छ,
- यस महादेशले ८.९ प्रतिशत भू-भाग ओगटेको छ,
- यो विश्वको ५ औं ठूलो महादेश हो,
- यो महादेशलाई सधैंभरी हिउँले ढाकेको हुन्छ,
- संसारको ९० प्रतिशत हिउँ यो महादेशमा रहेको छ,
- यो महादेशमा मानवको बसोबास छैन ,
- यो सबैभन्दा पछि पत्ता लागेको महादेश हो ,
- अन्टार्कटिका महादेशमा सुन्दर पंक्षी किवी पाईने गरेको छ,
- यस महादेशमा घुसेका २ समुद्र रोस र वेडेल हुन्,
- यो महादेश चारैतिरबाट कुमेरु महासागर ले घेरिएको छ,
- यस महादेशको सबैभन्दा अग्लो भू-भाग भिन्सन म्यासिफ (४८९२ मि.) रहेको छ,
- यस महादेशको सबैभन्दा होचो भू-भाग बेन्टले सब ग्लासियल ट्रेन्च हो
- यस महादेशको सबैभन्दा लामो हिमनदी ल्याम्बर्ट हिमनदी (४०० कि.मि.) रहेको छ,

६. युरोप :

- युरोप महादेशले विश्वको भू-क्षेत्रको करिब ७ प्रतिशत भू-भाग ओगटेको छ,
- यस महादेशको क्षेत्रफल १,०४, ९८,००० वर्ग कि.मि. रहेको छ,
- यो विश्वको छैटौं ठूलो महादेश हो ,
- युरोप महादेशको पूर्व-पश्चिम लम्बाइ ६४०० कि.मिं तथा उत्तर-दक्षिण चौडाइ ४८०० कि.मि. रहेको छ,
- युरोप महादेशको पूर्वमा एसिया , पश्चिममा आन्ध्र महासागर , उत्तरमा सुमेरु महासागर छ भने दक्षिणमा भू-मध्यसागर रहेको छ,
- तीनतिरबाट पानी र एकतिरबाट जमिनले घेरिएको जमिनलाई प्रायद्वीप भनिन्छ,
- युरोप आफैमा एक प्रायद्वीप भएको र यस महादेशमा थुप्रै प्रायद्वीपहरु रहेकाले यसलाई प्रायद्वीपहरुको पनि प्रायद्वीप भनिन्छ,
- एकापसमा सिमाना जोडिएका एसिया र युरोप महादेशलाई संयुक्तरूपमा युरेसिया भनेर चिनिन्छ,
- यस महादेशको सबैभन्दा अग्लो भू-भाग माउन्ट एल्ब्रुज (५६३३ मि.) , रुस मा रहेको छ,
- यस महादेशको सबैभन्दा होचो भू-भाग क्यास्पियन समुद्री तट हो, ९२ फिट गहिरो छ,
- यस महादेशको सबैभन्दा ठूलो देश रुस हो, १,७०,७५,२०० वर्ग कि.मि.,
- यस महादेशको सबैभन्दा सानो देश भ्याटिकन सिटी हो , ०.४ वर्ग कि.मि.,
- यस महादेशमा भूपरिवेष्टित देशहरुको संख्या १८ रहेको छ,

- यूरोपको सबैभन्दा लामो हिमनदी भटनाजोकुल रहेको छ,
- यूरोपको सबैभन्दा लामो नदी भोल्गा रहेको छ,
- देशान्तरको हिसाबले यूरोप महादेश पश्चिमी गोलार्द्धमा पर्छ भने अक्षांशको हिसाबले यो महादेश उत्तरी गोलार्द्धमा पर्छ,
- यूरोप महादेशको सबैभन्दा लामो पर्वत श्रृंखला आल्प्स हो ,
- यस महादेशको सबैभन्दा गर्मी मुलुक स्पेन हो भने सबैभन्दा ठण्डी मुलुक रसिया हो ,
- यूरोपका फ्रान्स, इटाली , स्पेन र ग्रीस लाई Garden of World भनि चिनिन्छ,
- यूरोपको सबैभन्दा ठूलो ताल लाडोगा , रसियामा पर्छ ,
- रोटीको बास्केट भनी चिनिने देश युक्रेन हो ,
- बफर जोन अफ यूरोप भनेर बेल्जियमलाई चिनिन्छ ,

७. अष्ट्रेलिया :

- विश्वको सबैभन्दा सानो महादेश अष्ट्रेलिया हो , ७६,८६,८५० वर्ग कि.मि. क्षेत्रफल रहेको छ,
- यस महादेशले पृथ्वीको कुल स्थल भागको करिब ५.३ प्रतिशत भू-भाग ओगटेको छ,
- अष्ट्रेलिया महादेशको पूर्व-पश्चिम सरदर लम्बाइ ३९०० कि.मि. छ ,
- अष्ट्रेलिया महादेशको उत्तर-दक्षिण सरदर चौडाइ ३१५० कि.मि. छ ,
- अष्ट्रेलिया महादेशको पूर्वमा कोरल र टासमन समुद्र(प्रशान्त), पश्चिममा हिन्द महासागर , उत्तरमा पपुवा न्यूगिनी पर्छ भने दक्षिणमा न्यूजिल्याण्ड पर्छ,
- अष्ट्रेलियाको घाँसे मैदानलाई डाउन्स भनिन्छ,
- अष्ट्रेलियालाई टापु महादेश तथा कंगारुको महादेश भनी चिनिने गरिन्छ ,
- अष्ट्रेलियाको सबैभन्दा लामो हिमनदी हर्ड आइल्याण्ड हो ,
- अष्ट्रेलिया महादेशको सबैभन्दा लामो पर्वत श्रृंखला ग्रेट डिभाइडिड रेन्ज हो ,
- अष्ट्रेलिया महादेशको सबैभन्दा ठूलो मरुभूमि ग्रेट भिक्टोरिया हो ,
- अष्ट्रेलियाको दक्षिण पूर्वमा अवस्थित न्यूजिल्याण्डलाई दक्षिणको ब्रिटेन भनेर चिनिन्छ ,
- विचित्रताको महादेश भनेर अष्ट्रेलिया महादेशलाई चिनिन्छ,
- अष्ट्रेलियाको सम्बन्धमा विस्तृत जानकारी दिने श्रेय जेम्स कुक लाई जान्छ,
- राजनैतिक दृष्टिमा अष्ट्रेलिया महादेशलाई एउटै देश मानिन्छ तापनि भौगोलिक दृष्टिले यहाँ १३ देश रहेका छन् ,
- यस महादेशको सबैभन्दा ठूलो देश अष्ट्रेलिया हो भने सबैभन्दा सानो देश नाउर हो ,
- अष्ट्रेलिया महादेशको सर्वोच्च शिखर कोस्कियुस्को हो, जसको उचाई २,२२८ मि. रहेको छ,

महासागर

पृथ्वीको सतहमा भएका ठूलो पानीको भागलाई महासागर भनिन्छ , यसले पृथ्वीको कुल क्षेत्रफलको ७१ प्रतिशत जलसतहले ओगटेको छ , पृथ्वीको उत्तरी गोलार्द्धमा जल सतह र स्थल सतह करिब करिब बराबर रहेको छ भने दक्षिणी गोलार्द्धमा जमिनको भाग भन्दा पानीको भाग करिब १५ गुणा बढी छ ,

पृथ्वीमा निम्न ५ महासागरहरु छन् :

१. प्रशान्त महासागर :

- यो महासागर पृथ्वीको सबैभन्दा ठूलो र गहिरो महासागर हो ,
- यस महासागरको क्षेत्रफल १६.४३ करोड वर्ग कि.मि. छ ,
- यस महासागरले पृथ्वीको जलमण्डलको करिब ४५.५ प्रतिशत भाग एवम् पृथ्वीको एक तिहाइ भाग ओगटेको छ ,
- प्रशान्त महासागरको सबैभन्दा गहिरो भाग मरियाना ट्रेंच हो , जसको गहिराइ १०,९१६ मि. रहेको छ ,
- यो महासागर त्रिभुजाकार रहेको छ ,
- यो महासागर हरेक वर्ष १ इन्चका दरले खुम्चिदै गइरहेको छ ,
- यस महासागरको नाम प्यासिफिक ओसियन राख्ने व्यक्ति स्पेनिस अनुसन्धानकर्ता फर्डिनेन्ड मेगलन हुन्,

२. आन्ध्र महासागर :

- यो महासागर विश्वको दोश्रो ठूलो महासागर हो,
- यो महासागरको क्षेत्रफल ८.२ करोड वर्ग कि. मि. रहेको छ,
- यसले कूल जलमण्डलको २५.७० प्रतिशत भाग ओगटेको छ,
- यस महासागरको गहिराई लगभग ३.७ कि.मि. छ ,
- यस महासागरको पूर्वीतटमा युरोप र अफ्रिका महादेश पर्छन् भने पश्चिमी तटमा उत्तर अमेरिका र दक्षिण अमेरिका रहेका छन्,
- यो महासागर अंग्रेजी अक्षर S आकारको छ ,
- यस महासागरलाई वाणिज्य महासागर का उपनामले समेत चिनिन्छ ,
- यस महासागरको सबैभन्दा गहिरो भाग पोर्टोरिको ट्रेंच(९२०० मि.) हो ,
- यो महासागर हरेक वर्ष १ इन्चका दरले फैलदै गएको छ ,
- आन्ध्र महासागरमा रहेको रहस्यमय समुद्री क्षेत्रलाई बर्मुडा त्रिकोण भनिन्छ ,
- सन् १९१२ मा टाइटानिक नामक पानी जहाज आन्ध्र महासागरमा दुर्घटना भएको थियो ,

३. हिन्द महासागर :

- यो महासागर तेस्रो ठूलो महासागर हो ,
- यो महासागर एसियाको दक्षिणमा पर्दछ ,
- यस महासागरको क्षेत्रफल ७.३ करोड वर्ग कि.मि. र गहिराई औसत ३ कि.मि. रहेको छ,
- हिन्द महासागरको सबैभन्दा गहिरो भाग जाभा ट्रेंच हो , यसको गहिराइ ७४५० मिटर रहेको छ ,
- यसलाई तेलको महासागर उपनामले समेत चिनिन्छ,

→ हिन्द महासागरलाई Ocean of Monsoon उपनाम समेत दिईएको छ ,

४. कुमेरु महासागर :

- यो दक्षिणी ध्रुवको वरिपरि फैलिएको छ ,
- कुमेरु महासागरलाई चिसो पानीको महासागर पनि भनिन्छ ,
- कुमेरु महासागरको क्षेत्रफल २ करोड ४४ लाख व.कि. मि रहेको छ ,
- कुमेरु महासागरको औसत गहिराइ २४०० मि. रहेको छ,
- कुमेरु महासागरले पृथ्वीको कुल जलमण्डलको ७ प्रतिशत भाग ओगटेको छ ,
- कुमेरु महासागर वृत्ताकार आकारको छ ,
- यो महासागर प्रशान्त र आन्ध्र महासागरसँग जोडिएको छ ,
- दक्षिण ध्रुविय महासागरका उपनामले चिनिने महासागर कुमेरु महासागर हो ,

५. सुमेरु महासागर :

- यो महासागर उत्तरी ध्रुवको वरिपरि फैलिएको छ ,
- यो महासागर गोलाकार आकृतिमा फैलिएको छ ,
- यो महासागरको औसत गहिराइ करिब १८०० मि. छ,
- यस महासागरको औसत सबैभन्दा गहिरो स्थान युरेसिया बेसिन हो , जुन करिब ५६२५ मि. गहिरो छ ,
- यस महासागरलाई उत्तरी ध्रुवीय महासागर उपनामले समेत चिनिन्छ ,
- यो महासागरको क्षेत्रफल १,४०,५६,००० वर्ग कि.मि. रहेको छ , .

World's Largest Glacier by continent

Continent	Glacier
Asia	Siachen Glacier
Africa	Glaciers of Kilimanjaro
North America	Hubbard Glacier
South America	Perito Moreno Glacier
Antarctica	Lambert Glacier
Europe	Vatnajokull Glacier
Australia	Heard Island Glacier

World's Longest River by continent

Continent	River
Asia	Yangtze River

Africa	Nile
North America	Mississippi River
South America	Amazon
Europe	Volga River
Australia	Murray River

World's Largest Seas

Name	Area
South China Sea	3,685,000 square km
Caribbean Sea	2,753,000 square km
Mediterranean Sea	2,510,000 square km
Bering Sea	2,304,000 square kilometres
Gulf of Mexico	1542985 square km

The Highest Peak by Continent

Continent	Peak
Asia	Mt. Everest, Nepal, 29,028 ft (8,848 m)
South America	Mt. Aconcagua, Argentina, 22,834 ft (6,962 m)
North America	Mt. McKinley, U.S.A., 20,320 ft (6,194 m)
Africa	Mt. Killimanjaro, 5895 m
Europe	Elbrus, Russia/Georgia, 18,510 ft (5,642 m)
Antarctica	Vinson Massif, Ellsworth Mts., 16,066 ft (4,897 m)
Australia	Kosciusko, Australia, 7,316 ft (2,228 m)

The Number of Countries on Each Continent:

Continent	Number of Countries
Africa	54 countries

Asia	47 countries
Europe	43 countries
North America	23 countries
Australia and Oceania	14 countries
South America	12 countries
Antarctica	0 countries

Adam's Peak

Adam's Peak is a 2,243 m tall conical mountain located in central Sri Lanka. It is revered as a holy site by Buddhists, Hindus, Muslims and Christians.

Mauna Loa

Mauna Loa is the *largest* active *volcano* on our planet, rising gradually to 4,170 m (13,681 ft) above sea level.

Sumeru Parbat

Sumeru Parbat is a mountain in the Gangotri Glacier region of [Garhwal Himalaya](#), [Uttarakhand](#), [India](#). It is 6350 meters high. It is encircled by Kedarnath & Kedardome in the north, Kharchakund in the west & Mandani and Yanbuk in the south.

Olympus Mons

Olympus Mons is three times taller than Mount Everest. It is found on Mars. It's a staggering 22 kilometers, it is the largest known mountain in the solar system.

Mount Olympus

Mount Olympus is the highest mountain in Greece and the second highest mountain in the Balkans. It is located in the Olympus Range on the border between Thessaly and Macedonia.

Silk Road

Silk road is of 4,350 miles (7,000 kilometers) with 2,485 miles (4,000 kilometers) in China. It was in use in the 2nd century BC to the 1st century AD from Asia to Europe passing through China , Kazakhstan, Kyrgyzstan , Tajikistan , Uzbekistan , Turkmenistan , Afghanistan , Iran , Iraq , Turkey, Greece , and Italy.

Landlocked Countries of World- 48 countries

- In Asia, These countries are landlocked; Afghanistan, Armenia , Azerbaijan, Bhutan , Nepal, Mongolia, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Laos, Tajikistan, Turkmenistan , Uzbekistan. (12 countries)
- In Africa, these countries are Landlocked; Botswana, Burkina Faso, Burundi, Central African Republic, Chad, Ethiopia, Lesotho, Malawi, Mali, Niger, Rwanda, Swaziland, Uganda, Zambia, and Zimbabwe , south sudan.
- In Europe , these countries are landlocked ; Austria , Andorra, Czech Republic, Belarus,
Hungary, Kosovo, Liechtenstein, Luxembourg, Macedonia, San Marino , Serbia , Slovakia, South Ossetia , Switzerland, Moldova, Vatican City , San Marino , Montenegro.
- In South America, Paraguay and Bolivia are landlocked countries.
- Lesotho, a state surrounded by South Africa.
- Vatican City and San Marino are surrounded by Italy only.
- Liechtenstein in Europe and Uzbekistan in Asia are two double-landlocked countries.

Mountain Range

- The highest mountain range is Himalayan mountain range located in India, China, Nepal, Pakistan, and Bhutan. It is of 2,400 km long .
- The longest mountain range is Andes it is located Argentina, Chile, Peru, Bolivia, Ecuador, Colombia, Venezuela; highest point - [Aconcagua](#), 6962 meters above sea level. It is about 7,000 km long.
- Hindu Kush, Karakoram and Himalayas together form the "Hindu Kush Himalayan Region" (HKH).

Ten Highest Mountains In The World

Name	Height in meter	Mountain range	Country
Mt. Everest	8,848	Himalaya (Khumbu)	Nepal
Mount K2 (Godwin Austen)	8,611 metres	Karakoam	Pakistan

Kanchenjunga	8,586	Himalaya	Nepal
Lhotse	8,516	Himalaya	Nepal
Makalu	8,463	Himalaya	Nepal
Cho Oyu	8,201	Himalaya	Nepal
Dhaulagiri	8,167	Himalaya	Nepal
Manaslu	8,163	Himalaya	Nepal
Nanga Parbat	8,126	Himalaya	Pakistan
Annapurna	8,091	Himalaya	Nepal

Longest Mountain Range of continents

Continent	Mountain Range
South America	Andes (7,000 KM)
North America	Rocky mountains Range (4,800 KM)
Africa	Atlas (2,000 KM)
Asia	Himalaya (2,500 KM)
Australia	Great dividing Range (3,700 KM)
Antarctica	Transantarctic Mountains, (3,200 KM)

Largest Desert of World

Name	Area	Country
1. Sahara	8,600,000 square kilometres	Algeria, Chad, Egypt, Eritrea, Libya, Mali, Mauritania, Morocco, Niger, Sudan, Tunisia
2. Arabian Desert	2,300,000 square km	<u>Jordan</u> , <u>Iraq</u> , <u>Kuwait</u> , <u>Oman</u> , <u>Qatar</u> , <u>Saudi Arabia</u> , <u>United Arab Emirates</u> , <u>Yemen</u>
3. Gobi Desert		Mongolia and China
4. Kalahari desert	930,000 square kilometres	Botswana , Namibia , South Africa
5. Patagonian Desert	670,000 square kilometers	Argentina and Chile
6. Great Victoria	647,000 square	Australia

Desert	kilometers	
7. Syrian Desert	520,000 square kilometers	Iraq, Jordan, and Syria
8. Great Basin Desert	492,000 square kilometers.	U.S.A.

- **Thar Desert**, also called Great Indian Desert covers some 200,000 square km. It is located in India and Pakistan.
- **Takla Makan Desert is great desert of Central Asian , it covers about 320,000 square km.**

Trade Winds

- **Trade wind**, persistent wind that blows westward and toward the Equator from the subtropical high-pressure belts toward the intertropical convergence zone (ITCZ).
 - The trade winds were named by the crews of sailing ships that depended on the winds during westward ocean crossings.
 - It is stronger and more consistent over the oceans than over land .
 - Its average speed is about 5 to 6 metres per second (11 to 13 miles per hour) but can increase to speeds of 13 metres per second (30 miles per hour) or more.
 - The weaker the trade winds become, the more rainfall can be expected in the neighboring landmasses.
-